

Федіна Наталія Василівна,

доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ВАЖЛИВІСТЬ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАСОБІВ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВЧИНЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ

Адміністративна відповідальність, як особливий вид юридичної відповідальності відіграє значну роль у підтримці суспільного порядку та вирішенні викликів суспільного життя, яка сприяє виконанню завдань забезпечення життєдіяльності та нормального функціонування суспільства в різних сферах (зокрема, економічній, соціальній, екологічній) [1, с. 65].

Зокрема, глава 13-А КУпАП встановлює адміністративну відповідальність за наступними правопорушеннями, пов'язаними з корупцією:

1. Порухення суб'єктом обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Тобто щодо зайняття іншою оплачуваною діяльністю (крім викладацької, наукової та творчої діяльності, медичної та суддівської практики, інструкторської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю» [2]. У ч. 1 ст. 172-4 КУпАП передбачається відповідальність за порушення особою встановлених законом обмежень (тобто, вимог, передбачених у ст. 25 Закону України «Про запобігання корупції» [3].

2. Порухення суб'єктом встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків. У ст. 172-5 КУпАП встановлюється відповідальність за порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків, а саме вимог, окреслених у статтях 23 і 24 Закону України «Про запобігання корупції» [3].

3. Порухення суб'єктом вимог фінансового контролю. У ст. 172-6 КУпАП передбачається відповідальність за порушення вимог ст. 45 Закону України «Про запобігання корупції» [3] у вигляді «несвоєчасного подання без поважних причин декларації особи, яка уповноважена на виконання публічно-правових функцій.

4. Порухення суб'єктом вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. У ст. 172-7 КУпАП передбачається

відповідальність за порушення вимог статей 28–36 Закону України «Про запобігання корупції» [3], а саме у вигляді неповідомлення особою у встановлених законом випадках та порядку про наявність у неї реального конфлікту інтересів тобто, у сенсі вказаних статей спеціального антикорупційного закону.

5. Вчинення суб'єктом незаконного використання інформації, яка стала йому відома в зв'язку із виконанням службових (чи інших визначених законом) повноважень. Це правопорушення передбачається у ст. 172-8 КУпАП (також з урахуванням п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції») [3].

6. Порушення суб'єктом встановлених законом обмежень після припинення повноважень члена НКРЕКП. У ст. 172-8-1 КУпАП передбачається відповідальність за порушення встановлених законом обмежень (тобто, окреслених в абз. 2 ч. 8 ст. 8 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг») [4].

7. Порушення суб'єктом вимог щодо вжиття заходів щодо протидії корупції. У ст. 172-9 КУпАП встановлено, що «невжиття передбачених законом заходів посадовою чи службовою особою органу державної влади, посадовою особою місцевого самоврядування, юридичної особи, їх структурних підрозділів у разі виявлення корупційного правопорушення» [2].

8. Порушення суб'єктом заборони розміщення ставок на спорт, пов'язаних з маніпулюванням офіційним спортивним змаганням (ст. 172-9-1 КУпАП) [2].

9. Порушення суб'єктом законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля (ст. 172-9-2 КУпАП) [2].

Варто зазначити, що на сьогодні існують не лише проблеми практичного застосування статей розділу 13-А КУпАП, які потребують нагального вирішення. Найбільша проблема, полягає в ефективності адміністративної відповідальності, адже статистичні дані про зростання кількості правопорушень, пов'язаних з корупцією, переконують у тому, що цілі адміністративної відповідальності, визначені статтями 1, 23 КУпАП, не досягаються [5, с. 328].

Отож, інститут адміністративної відповідальності виконує вагомую роль у запобіганні правопорушень пов'язаним із корупцією, оперативно реагуючи на факти таких правопорушень, застосовуючи передбачені антикорупційним і адміністративно-процесуальним законодавством заходи з метою фіксації та припинення протиправної поведінки, а також попередження в майбутньому повторного вчинення

пов'язаним із корупцією правопорушень особами, які визнані винними у скоєнні адміністративного правопорушення, та застереження інших посадових осіб, які підпадають під заборони, вимоги та обмеження антикорупційного законодавства [6, с. 60].

На сьогодні потребують удосконалення засади адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією, а саме:

1. Необхідна деталізація об'єктів адміністративної відповідальності (порушення норм ст. 26 Закону України «Про запобігання корупції» тощо) та розширення кола суб'єктів з метою уникнення неоднозначного правозастосування та ухилення від відповідальності.

2. Уточнення та узгодження норм КУпАП щодо адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень, пов'язаних із корупцією, з метою підвищення їхньої ефективності.

3. Перегляд строків накладення адміністративних стягнень для правопорушень, пов'язаних з корупцією, строків давності з урахуванням триваючих правопорушень пов'язаних з корупцією.

4. Встановлення адміністративної відповідальності для юридичних осіб за вчинення правопорушень пов'язаних із корупцією.

5. Задля зменшення можливостей зловживання при звільненні осіб від відповідальності за малозначністю правопорушення, з уніфікацією правозастосування у цій сфері, необхідно зробити перегляд адміністративно-правових засад цієї обставини [6, с. 60-61].

Але, не варто недооцінювати значущість адміністративної відповідальності, яка разом з дисциплінарною, має значний превентивний потенціал у сфері запобігання та протидії корупції. Однак, слід визнати, з огляду на значні масштаби поширення корупції у різних сферах життєдіяльності українського суспільства, має місце суттєве звуження кола суб'єктів адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язані із корупцією.

Список використаних джерел

1. Кантор Н. Ю. Удосконалення адміністративної відповідальності за правопорушення в економічній сфері. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2015. Вип. 6, Т. 2. С. 65-68.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 8073-X URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

3. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

4. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг : Закон України від 22.09.2016 № 1540-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540-19>

5. Кисіль Л. Є. Деякі питання адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією. *Правова держава*. 2016. Вип. 27. С. 321-329.

6. Василенко О. Ю. Удосконалення засад адміністративної відповідальності за вчинення пов'язаних з корупцією правопорушень в Україні. *Правові новели*. 2023. № 19. С. 57-63.

Федорюк Людмила Василівна,

доцент кафедри оперативного-розшукової діяльності та національної безпеки Національної академії внутрішніх справ, доктор філософії в галузі права

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ СТРАХОВИХ ФОНДІВ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах воєнного стану перед Україною постає критична дилема: з одного боку, існує гостра потреба в оперативному та масштабному залученні державних страхових фондів, включно з фондами соціального забезпечення та резервами для забезпечення обороноздатності, соціального захисту та стійкості національної безпеки. З іншого боку, надзвичайні обставини призводять до загострення корупційних ризиків через спрощення процедур прийняття рішень, обмеження публічного контролю та інерцію застарілих механізмів моніторингу.

Саме тому, цільове та прозоре витрачання цих фінансових ресурсів є більше ніж просто питанням юридичної чи економічної доцільності. Це перетворюється на стратегічний імператив, безпосередньо пов'язаний зі збереженням національної безпеки та забезпеченням непохитної довіри з боку міжнародних донорів і партнерів. Відповідно, будь-яке нецільове використання чи зловживання коштами в період воєнного стану має розглядатися як пряма та неприпустима загроза стійкості державного апарату.

Цифровізація – це не лише про зручність, але й про економічну користь завдяки простоті та прозорості послуг. За даними дослідження компанії Civitta, щорічний антикорупційний ефект цифровізації державних послуг становить 7,4 млрд грн. Майже половина цих